

Polityka

Partie polityczne

Polityka to:

- œ „Forma aktywności ludzkiej, której celem jest tworzenie, zachowanie oraz poprawa ogólnych zasad życia.”
- œ Polityka jako sztuka rządzenia
- œ Polityka jako sprawy publiczne
- œ Polityka jako kompromis i konsensus
- œ Polityka jako władza oraz
- œ dystrybucja zasobów

(A. Heywood, Politologia, Warszawa 2008)

Niccolo di Bernardo dei Machiavelli. „Książę”

Demokracja

- ∞ Władza ludu
 - ∞ Typ ustroju, w którym władzę sprawuje całe społeczeństwo, a decyzje podejmowane są zgodnie z wolą większości
 - ∞ Demokracja bezpośrednia
 - ∞ Demokracja pośrednia
 - ∞ Demokracja przedstawicielska
 - ∞ Rola partii
- w systemie demokratycznym

Partie polityczne – Konstytucja z 1997r.

Art. 11 Konstytucji RP

- ∞ 1. Rzeczpospolita Polska zapewnia **wolność tworzenia i działania partii politycznych**. Partie polityczne zrzeszają na zasadach dobrowolności
- ∞ i równości **obywateli polskich** w celu wpływania metodami demokratycznymi
- ∞ na kształtowanie polityki państwa.
- ∞ 2. Finansowanie partii politycznych jest **jawne**.

Partie polityczne – Konstytucja z 1997r.

Art. 13 Konstytucji RP

- ❧ Zakazane jest istnienie **partii politycznych** i innych organizacji
- ❧ odwołujących się w swoich programach do **totalitarnych metod**
- ❧ **i praktyk działania nazizmu, faszyzmu i komunizmu**, a także tych,
- ❧ których program lub działalność zakłada lub dopuszcza **nienawiść**
- ❧ **rasową i narodowościową, stosowanie przemocy w celu zdobycia**
- ❧ **władzy lub wpływu na politykę państwa albo przewiduje utajnienie**
- ❧ **struktur lub członkostwa.**

Partie polityczne

art. 1 ustawy o partiach politycznych

- ∞ 1. Partia polityczna jest dobrowolną organizacją, występującą pod określoną nazwą,
- ∞ stawiającą sobie za cel udział w życiu publicznym poprzez wywieranie metodami
- ∞ demokratycznymi wpływu na kształtowanie polityki państwa lub sprawowanie
- ∞ władzy publicznej.
- ∞ 2. Partia polityczna może korzystać z

Podstawowe cechy partii politycznej:

- posiadanie struktury organizacyjnej
- dobrowolne członkostwo
- program działania
- dążenie do zdobycia władzy państwowej

Funkcje partii politycznych

- ⌘ Funkcja kształtowania opinii publicznej
- ⌘ Funkcja wyborcza
- ⌘ Funkcja rządzenia
- ⌘ Funkcja opozycyjna

KLASYFIKACJE PARTII POLITYCZNYCH

- partie PRAWICOWE i partie LEWICOWE

podział zarysował się w okresie przed Rewolucją Francuską;
nie jest dychotomiczny – wskazuje krańce spektrum, w którym
można umieścić poszczególne partie

LEWICA

PRAWICA

liberałowie

konserwatyści

komuniści socjaliści demokraci zieloni

chadecy ultraprawica

OBECNIE podział lewica-prawica można rozpatrywać w wymiarze:

SOCJOEKONOMICZNYM

POLITYCZNYM

AKSJOLOGICZNYM

Partie polityczne w Polsce

- ❧ członkami partii politycznych mogą być tylko **obywatele polscy, którzy ukończyli**
- ❧ **18 lat**
- ❧ • partię polityczną zgłasza się do **ewidencji partii politycznych**, prowadzonej przez **Sąd**
- ❧ **Okręgowy w Warszawie** (dalej „sąd”)
- ❧ • do zgłoszenia partii politycznej należy dołączyć **statut partii politycznej** oraz wykaz
- ❧ osób popierających zgłoszenie zawierający **co najmniej 1.000 obywateli polskich,**
- ❧ **którzy ukończyli 18 lat i mają pełną zdolność do czynności prawnych**
- ❧ • sąd dokonuje wpisu partii politycznej do ewidencji **niezwłocznie**, jeżeli zgłoszenie jest
- ❧ zgodne z przepisami prawa (przez wpis należy rozumieć również zmianę oraz
- ❧ wykreślenie wpisu)
- ❧ • sprawy o wpis do ewidencji sąd rozpoznaje na posiedzeniu niejawnym (możliwe jest
- ❧ jednak wyznaczenie rozprawy)
- ❧ • sąd wydaje orzeczenie w formie **POSTANOWIENIA**
- ❧ • partia polityczna nabywa osobowość prawną z **chwilą wpisania do ewidencji**
- ❧ • w razie powstania wątpliwości co do zgodności z Konstytucją RP celów lub zasad
- ❧ działania partii politycznej określonych w statucie, Sąd Okręgowy w Warszawie
- ❧ postanawia o zawieszeniu postępowania rejestracyjnego i występuje do **Trybunału**
- ❧ **Konstytucyjnego** z pytaniem w sprawie zgodności statutu partii z Konstytucją RP

Statut partii politycznych

☞ art. 9 ustawy o partiach politycznych

☞ **1. Statut partii politycznej** określa jej cele, strukturę i zasady działania, a w szczególności:

- ☞ 1) nazwę, skrót nazwy i siedzibę partii,
 - ☞ 2) sposób nabywania i utraty członkostwa,
 - ☞ 3) prawa i obowiązki członków,
 - ☞ 4) organy partii, w tym organy reprezentujące partię na zewnątrz oraz uprawnione do zaciągania zobowiązań majątkowych, ich kompetencje oraz czas trwania ich kadencji,
 - ☞ 5) tryb dokonywania wyborów organów partii i uzupełniania składów tych organów,
 - ☞ 6) sposób zaciągania zobowiązań majątkowych, uzyskiwania środków finansowych oraz tryb sporządzania i zatwierdzenia informacji o działalności finansowej partii,
 - ☞ 7) zasady tworzenia i znoszenia terenowych jednostek organizacyjnych partii,
 - ☞ 8) zasady dokonywania zmian statutu,
 - ☞ 9) sposób rozwiązywania się partii oraz tryb połączenia z inną partią lub innymi partiami.
- ☞ 2. Statut partii politycznej uchwała zgromadzenie

Finansowanie partii politycznych

☞ art. 28 ustawy o partiach politycznych

☞ 1. Partia polityczna, która:

☞ 1) w wyborach do Sejmu samodzielnie tworząc komitet wyborczy otrzymała w skali kraju **co najmniej 3% ważnie oddanych głosów** na jej okręgowe listy

☞ kandydatów na posłów albo

☞ 2) w wyborach do Sejmu weszła w skład koalicji wyborczej, której okręgowe listy kandydatów na posłów otrzymały w skali kraju **co najmniej 6% ważnie**

☞ **oddanych głosów,**

☞ ma prawo do otrzymywania przez okres kadencji Sejmu, w trybie i na zasadach określonych w niniejszej ustawie, **subwencji z budżetu państwa na działalność statutową**, zwanej dalej „subwencją”.

☞ 2. Subwencja przysługująca koalicji wyborczej partii politycznych dzielona jest na rzecz partii wchodzących w jej skład **w proporcjach określonych w umowie zawiązującej koalicję wyborczą**. Proporcje określone w tej umowie nie mogą być zmienione.

☞ 3. Umowa zawiązująca koalicję wyborczą przedkładana jest do rejestracji **Państwowej KomisjiWyborczej** pod rygorem nieważności.

Finansowanie partii politycznych

❧ art. 34 ustawy o partiach politycznych

- ❧ 1. Partie polityczne sporządzając coroczną informację finansową o otrzymanej subwencji
- ❧ oraz o poniesionych z subwencji wydatkach, zwaną dalej „informacją”.
- ❧ 2. Partie polityczne składają informację za rok kalendarzowy Państwowej Komisji Wyborczej w terminie **do 31 marca następnego roku**.
- ❧ (...)
- ❧ 4. Informacja składana jest wraz z załączonym sprawozdaniem **biegłego rewidenta**, którego wybiera Państwowa Komisja Wyborcza. Koszty sporządzenia sprawozdania przez biegłego rewidenta pokrywane są przez Krajowe BiuroWyborcze.
- ❧ (...)
- ❧ 5. Informację Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", w terminie 14 dni od dnia złożenia jej Państwowej KomisjiWyborczej.

Finansowanie partii politycznych

- ❧ **art. 34a ustawy o partiach politycznych**
- ❧ 1. Państwowa Komisja Wyborcza w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia informacji:
 - ❧ 1) przyjmuje informację bez zastrzeżeń;
 - ❧ 2) przyjmuje informację ze wskazaniem uchybień;
 - ❧ 3) odrzuca informację.
- ❧ 1a. Odrzucenie informacji następuje w razie stwierdzenia wykorzystania przez partię polityczną środków z otrzymanej subwencji na cele niezwiązane z działalnością statutową.
- ❧ 2. W razie zaistnienia wątpliwości co do prawidłowości lub rzetelności informacji Państwowa Komisja Wyborcza może zwrócić się do danej partii politycznej o usunięcie wad informacji lub o udzielenie wyjaśnień w określonym terminie.
- ❧ 3. Państwowa Komisja Wyborcza, badając informację, może zlecać sporządzanie ekspertyz lub opinii.
- ❧ 4. Organy administracji publicznej udzielają Państwowej Komisji Wyborczej, na jej żądanie, pomocy niezbędnej w badaniu informacji.

Finansowanie partii politycznych

- ❧ **art. 34b ustawy o partiach politycznych**
- ❧ 1. W przypadku odrzucenia informacji przez Państwową Komisję Wyborczą partia
- ❧ polityczna ma prawo, **w terminie 7 dni** od dnia doręczenia postanowienia o odrzuceniu
- ❧ informacji, **wnieść do Sądu Najwyższego, skargę na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie odrzucenia informacji.**
- ❧ 2. Rozpatrzenie skargi przez Sąd Najwyższy następuje **w składzie 7 sędziów**. Do
- ❧ rozpatrzenia skargi stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego
- ❧ o postępowaniu nieprocesowym.
- ❧ 3. Sąd Najwyższy rozpatruje skargę i wydaje w tej sprawie orzeczenie **w terminie 60 dni**
- ❧ **od dnia doręczenia skargi**. Od orzeczenia Sądu Najwyższego nie przysługuje środek
- ❧ prawny.
- ❧ 4. Jeżeli Sąd Najwyższy uzna skargę, o której mowa w ust. 1 za zasadną, Państwowa
- ❧ Komisja Wyborcza niezwłocznie wydaje postanowienie o przyjęciu informacji.

System partyjny

☞ SYSTEM PARTYJNY – układ wszystkich partii politycznych a także organizacji quasipolitycznych

☞ w danym państwie.

- ☞ • **system monopartyjny** → istnieje w nim jedna partia sprawująca władzę (z punktu widzenia definicji systemu partyjnego implikującej istnienie przynajmniej dwóch elementów systemu, tj. partii politycznych, można wątpić, czy w tym przypadku można w ogóle mówić o systemie partyjnym)
- ☞ • **system partii hegemonicznej** → w systemie istnieje więcej niż jedna partia, ale tylko jedna partia (hegemoniczna) ma decydujący wpływ na władzę państwową
- ☞ • **system partii dominującej** → tylko jedna partia jest zdolna do samodzielnego wygrania wyborów i utworzenia rządu popieranego przez większość parlamentarną; pozostałe partie posiadają nieliczną reprezentację lub jej w ogóle nie mają
- ☞ • **system dwupartyjny** → bez względu na liczbę legalnie działających partii w danym państwie, tylko jedna z dwóch głównych partii może samodzielnie wygrać wybory i utworzyć rząd mający poparcie większości parlamentarnej
- ☞ • **system wielopartyjny** → więcej niż dwie partie mają szansę wygrania wyborów i utworzenia rządu popieranego przez większość parlamentarną; cechą tego systemu jest brak partii uzyskujących stałą przewagę w wyborach

Kazus1

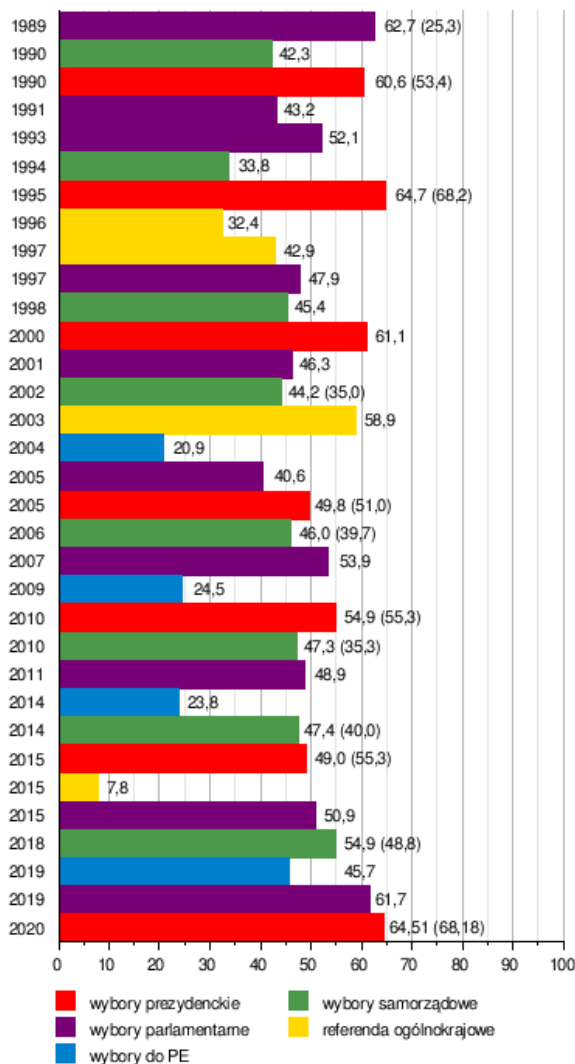
- ❧ Partia polityczna o nazwie Polskie Stronnictwo Komunistyczne wystąpiła ze
- ❧ zgłoszeniem do Sądu Okręgowego w Warszawie w celu uzyskania wpisu do
- ❧ ewidencji partii politycznych. Partia przedłożyła Sądowi statut, w którym
- ❧ zadeklarowała, że jednym z jej celów jest obalenie obecnego ustroju
- ❧ konstytucyjnego Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto, w myśl statutu, partia
- ❧ będzie dążyć w tym celu do przeprowadzenia zamachu stanu i przejęcia
- ❧ władzy w drodze przewrotu politycznego. Sąd Okręgowy powziął wątpliwość
- ❧ co do dopuszczalności używania w samej nazwie partii politycznej
- ❧ przymiotnika „komunistyczny”, a także odnośnie konstytucyjności
- ❧ deklarowanych w statucie celów partii.
- ❧ 1. Co powinien zrobić Sąd Okręgowy w Warszawie?Wskaż podstawę prawną.
- ❧ 2. Jaki organ państwa jest uprawniony do zbadania zgodności celów partii
- ❧ politycznych z Konstytucją RP?Wskaż podstawę prawną.
- ❧ 3. Czy istnieją merytoryczne podstawy do uznania, że cele Polskiego
- ❧ Stronnictwa Komunistycznego naruszają przepisy Konstytucji RP?

Kazus 2

- ☞ Dnia 20 lutego 2018 r. partia polityczna ABC, która od początku kadencji zasiada
- ☞ w parlamencie, złożyła do Państwowej Komisji Wyborczej coroczną informację
- ☞ finansową o otrzymanej subwencji za poprzedni rok kalendarzowy. Po 5 miesiącach
- ☞ od złożenia informacji finansowej o otrzymanej subwencji Państwowa Komisja
- ☞ Wyborcza odrzuciła informację partii ABC, wskazując wiele uchybień
- ☞ i nieprawidłowości.
- ☞ 1. Jaki procent ważnie oddanych głosów musi otrzymać partia w wyborach do Sejmu,
- ☞ aby uzyskać prawo do otrzymywania subwencji? Jakie procent ważnie oddanych
- ☞ głosów do Sejmu potrzebuje koalicja wyborcza, aby uzyskać prawo do otrzymywania
- ☞ subwencji?
- ☞ 2. Na jaki okres przyznawana jest subwencja?
- ☞ 3. Czy partia polityczna ABC dochowała terminu na złożenie corocznej informacji
- ☞ finansowej o otrzymanej subwencji?
- ☞ 4. W jakim terminie i jakie decyzje może podjąć Państwowa Komisja Wyborcza
- ☞ w zakresie informacji finansowej o otrzymanej subwencji?
- ☞ 5. Czy partii ABC przysługuje jakiś środek odwoławczy od postanowienia Państwowej

Wybory – święto demokracji

- ❧ Absencja wyborcza versus frekwencja wyborcza
- ❧ W których wyborach mamy najniższą frekwencję wyborczą?
- ❧ W których wyborach mamy najwyższą frekwencję wyborczą?
- ❧ Jak uważacie dlaczego tak jest?

wystąpienie prof. A. Antoszewskiego

Politycy?

- Podaj imię i nazwisko
- Jaką partię reprezentuje?

Jarosław Kaczyński

Prawi i Sprawiedliwość

Politycy?

Borys Budka

Platforma Obywatelska

Politycy?

Kosiniak Kamysz

PSL

Politycy?

Włodzimierz Czażasty

SLD

Politycy?

Janusz Korwin Mikke

∞ Konfederacja

Ćwiczenie 1

- œ Wyobraź sobie, że w najbliższych wyborach weźmie udział zarejestrowany przez ciebie komitet wyborczy:
- œ Zaproponuj nazwę Twojego komitetu
- œ Zapisz w punktach, jakie działania musisz podjąć, aby wpisać swoje ugrupowanie na listę wyborczą
- œ Sformułuj program wyborczy: zanotuj swoje najważniejsze postulaty oraz zaplanuj działania, które należy podjąć, aby zrealizować te cele
- œ Przygotuj wystąpienie, w którym przekonasz koleżanki i kolegów z klasy do zagłosowania na Twój komitet
- œ (na podstawie Nowa Era str.77)

Ćwiczenie 2

☞ Arystoteles zaliczał demokrację do tzw. Ustrojów zwyrodniałych i uważał, że oznacza ona rządy motłochu. Natomiast Winston Churchill twierdził, że „demokracja jest najgorszą formą rządu, jeśli nie liczyć wszystkich innych form, których próbowano od czasu do czasu”. Czy zgadasz się z opiniami antycznego filozofa i wybitnego męża stanu? Podaj argumenty potwierdzające Twoje zdanie, np. wskaż zalety oraz wady demokracji.

☞ (na podstawie Nowa Era str.77)